

«Що таке булінг?»

Більшість людей вважають, що фізична агресія й соціальне насилля, характерні для булінгу, починають проявлятися приблизно з кінця початкової школи і продовжуються протягом усього періоду середньої школи. Але, хочете вірте, хочете – ні, булінг серед дітей дошкільного віку розповсюджений набагато більше, ніж ви можете припустити. Оскільки така поведінка асоціюється, як правило, з дорослими дітьми, вона часто упускається з очей у ранньому віці, коли досить важко відрізнити абсолютно нормальні соціальні експерименти й булінг на ранніх стадіях формування.

Що таке булінг? **Булінг**- це агресивна свідома поведінка однієї дитини чи групи дітей стосовно іншої дитини, що супроводжується регулярним фізичним і психологічним тиском.

Види булінгу:

- **Фізичний** (штовхання, підніжки, зачіпання, бійки, стусани, ляпаси, нанесення тілесних ушкоджень);
- **Психологічний** (принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, міміка обличчя, поширення образливих чуток, погрози, жарти, шантаж);
- **Економічний** (крадіжки, пошкодження чи знищення одягу та інших особистих речей, вимагання грошей);
- **Сексуальний** (прізвиська та образи сексуального характеру, зйомки у переодягальнях, сексуальні погрози, жарти);
- **Кібербулінг** (приниження за допомогою мобільних телефонів, інтернету, інших електронних пристроїв).

70 % знущань відбуваються словесно.

Ознаки булінгу:

- повторюваність
- наявність сторін – кривдник, потерпілий, спостерігач
- фізична або психічна шкода
- вчиняється у закладах освіти щодо дітей або педагогів

ХТО ПРОВОКУЄ

Булінг серед дітей старшого дошкільного віку можуть спровокувати дорослі. Діти старшого дошкільного віку одразу сприймають ставлення авторитетних дорослих до інших і беруть це ставлення за зразок. Вони починають цькувати дитину чи дітей, якщо:

- *педагог або помічник вихователя* —
- зневажливо ставиться до дитини, яка часто плаче або невпевнена в собі;
- ігнорує скаргу дитини на те, що її образили однолітки;
- глузує із зовнішнього вигляду дитини;
- образливо висловлюється про дитину чи її батьків;

- проявляє огиду щодо фізичної або фізіологічної особливостей дитини;
- *батьки або члени сім'ї* —
- б'ють та ображають дитину вдома;
- принижують дитину у присутності інших дітей;
- проявляють сліпу любов та виконують усі забаганки дитини;
- ставляться до своєї дитини як до неповноцінної особистості, жаліють (неповна родина, дитина хвора або має відхилення в розвитку).

ЯК МІНЯЄТЬСЯ ПОВЕДІНКА дитини

Дитина — жертва булінгу поводить незвично. Якщо раніше вона охочо відвідувала дитячий садок, то тепер така дитина:

вдома —

- не хоче одягатися вранці;
- шукає собі будь-яку справу вдома, аби не йти до дитячого садка;
- просить батьків забрати її із дитячого садка раніше;
- плаче, вигадує хворобу або в неї дійсно підвищується температура тіла, починають боліти голова, живіт;
- не контактує з однолітками у дворі;
- грає наодинці в парку;

в дитячому садку —

- не бере участі у сюжетно-рольових та рухливих іграх, спільній самотійній художній діяльності тощо;
- усамітнюється за будь-якої нагоди;
- часто губить свої іграшки або речі;
- бруднить чи псує одяг;
- грає поламаними іграшками;
- відмовляється на користь іншої дитини від головної ролі в театралізації чи грі;
- не має друзів у групі.

Хто найчастіше стає булером

По-перше, це діти, які страждають від насильства в своїй сім'ї і компенсуючи свої страждання насильством над найслабшим в дитячій групі.

По-друге, кривдниками стають діти, які прагнуть до лідерства, які не можуть самоствердитися в школі соціально прийнятними способами: за рахунок інших особистісних якостей, громадської діяльності, спорту, але претендують на високий статус в колективі.

І, по-третє, це діти, які прийшли з сімей, де процвітають ідеї шовінізму, ксенофобії і снобізму.

Ці діти ростуть без заборон, не знають, що таке авторитет батьків. І в той же час їм дуже не вистачає уваги і поваги дорослих. Туга за цим почуттям викликає у них сильну агресію, яка якийсь час пригнічується: дитина не може виплеснути її на

батьків, він шукає собі відповідну мішень. Вони ростуть без внутрішнього відчуття власної гідності, самоцінності, і тому їм весь час доводиться самостверджуватися за рахунок інших людей, доводити власну перевагу.

Важливо відзначити, що не завжди кривдники хочуть своєю поведінкою принести шкоду своїй жертві. У них можуть бути свої цілі: відчувати свою силу, вплинути на ситуацію, сформувати значущі для себе риси характеру.

За даними ЮНІСЕФ

67% - українських дітей були або жертвами, або кривдниками, або свідками булінгу.

48 % - цих дітей нікому не розповіли про пережите.

Наслідки булінгу

Постійна ганьба призводить до спотворення формування особистості дітей. Саме гідне становище в групі однолітків, дає дитині і підлітку моральне задоволення, - основну умову для нормального психічного розвитку.

У дитини-жертви можуть виникнути проблеми у взаємодії з оточуючими, причому ці труднощі можуть проявитися і в юності, і в молодості, і навіть в зрілому віці.

Більшість кривдників часто не досягають високого ступеня реалізації своїх здібностей, так як звикають самостверджуватися за рахунок інших, а не в результаті власних зусиль.

Навіть психіка сторонніх спостерігачів піддається зміні - у них може розвиватися позиція невторчання і ігнорування чужого страждання.